

KLAGANDE

Kronofogdemyndigheten

MOTPART

Ferdinand Hellers

Ombud: Advokat Olof Kullinger

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 12 mars 2020
i mål nr 16692-19, se bilaga A

SAKEN

Fråga om överklagbarhet

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller Kronofogdemyndighetens överklagande och
undanröjer förvaltningsrättens dom.

BAKGRUND

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) har till uppgift, i egenskap av tillsynsmyndighet i konkurser, att utöva tillsyn över konkursförvaltningen enligt konkurslagen (1987:672), KL. I denna egenskap skickade myndigheten den 24 juni 2019 två handlingar till samtliga tingsrätter i Stockholms län. Handlingarna var rubricerade "Skrivelse" respektive "Följebrev" och rörde Ferdinand Hellers konkurshandläggning.

Av skrivelsen framgår bl.a. att den upprättats för att underlätta vid kommande höranden från tingsrätterna och rör tillsynsmyndighetens uppfattning om Ferdinand Hellers konkurshandläggning. Skrivelsen innebär att myndigheten bedömer att Ferdinand Hellers inte längre uppfyller kraven i 7 kap. 1 § KL för att lämpligen kunna förordnas som konkursförvaltare. Vidare framgår att tillsynsmyndigheten, vid kommande höranden enligt 7 kap. 3 § KL, kommer att hänvisa till skrivelsen för det fall det avstyrks att Ferdinand Hellers förordnas till förvaltare. Slutligen innehåller skrivelsen en sammanfattning av myndighetens iakttagelser i nio granskade konkurser.

Av följebrevet, som hänvisar till skrivelsen, framgår bl.a. att tillsynsmyndigheten granskat Ferdinand Hellers konkursförvaltning och att denna granskning lett till slutsatsen att han har åsidosatt sina skyldigheter som konkursförvaltare. Vidare anges att myndigheten vid sex tillfällen i yttranden avstyrkt Ferdinand Hellers från nya konkursförvaltaruppdrag i samband med tingsrätternas hörande enligt 7 kap. 3 § KL.

I det följande benämns skrivelsen och följebrevet gemensamt med "skrivelsen".

Efter att Ferdinand Hellers överklagat, fann förvaltningsrätten i dom den 12 mars 2020 i mål nr 16692-20 att skrivelsen utgjorde ett överklagbart förvaltningsbeslut som inte hade fattats med stöd av konkurslagstiftningen

och därför saknade stöd i rättsordningen. Förvaltningsrätten upphävde det överklagade beslutet.

I beslut samma dag avvisade förvaltningsrätten (mål nr 9671-19 m.fl.) Ferdinand Hellers överklaganden av tillsynsmyndighetens ovan nämnda yttranden i samband med tingsrätternas hörande enligt 7 kap. 3 § KL. Ferdinand Hellers överklagade förvaltningsrättens beslut till kammarrätten. Kammarrätten har i dom denna dag i mål nr 2756-20 m.fl. avslagit Ferdinand Hellers överklagande.

YRKANDEN M.M.

Kronofogden yrkar i första hand att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och avvisar Ferdinand Hellers överklagande. I andra hand yrkas att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och avslår Ferdinand Hellers överklagande. Kronofogden för fram bl.a. följande.

Förvaltningsrättens bedömning att skrivelsen utgör ett förvaltningsrättsligt beslut accepteras.

Den skrivelse som Kronofogden har skickat till tingsrätterna har skickats inom ramen för myndighetens skyldighet att yttra sig enligt 7 kap. 3 § KL alternativt inom ramen för sin generella tillsynsplikt och får därmed inte överklagas enligt 7 kap. 29 § KL. Förvaltningsrättens dom ska därmed upphävas och Ferdinand Hellers överklagande avvisas.

Under slutet av år 2018 uppmärksammades att Ferdinand Hellers har brustit i sina uppdrag som konkursförvaltare. Av den anledningen genomförde Kronofogden en mer omfattande granskning av ett antal av hans konkurser. Detta i syfte att uppfylla sin skyldighet som tillsynsmyndighet och för att kunna yttra sig över Ferdinand Hellers fortsatta lämplighet som konkursförvaltare. Granskningen mynnade ut i bedömningen att Ferdinand

Hellers inte längre uppfyller de krav som uppställs på konkursförvaltare i 7 kap. 1 § KL, på de grunder som anges i den överklagade skrivelsen. Ett utkast av skrivelsen kommunicerades med Ferdinand Hellers för dennes synpunkter.

Skrivelsen skickades, tillsammans med Ferdinand Hellers synpunkter, till de tingsrätter som kontinuerligt utser Ferdinand Hellers till konkursförvaltare, och som Kronofogden fått höranden från rörande Ferdinand Hellers. Detta gjordes för att underrätta tingsrätterna om resultatet av Kronofogdens utredning och att den tidigare bedömningen av Ferdinand Hellers lämplighet hade ändrats samt för att förse tingsrätterna med underlag inför sina framtida beslut om att utse konkursförvaltare. Avsikten var även att kunna hänvisa till skrivelsen vid kommande höranden i enskilda konkurser för det fall Kronofogden då skulle komma att avstyrka Ferdinand Hellers som förvaltare. Att skicka ut skrivelsen direkt, istället för att bifoga den vid nästa hörande i en enskild konkurs gjordes för att tingsrätterna skulle få möjlighet att analysera de omständigheter som Kronofogden tagit fram och göra sina egna bedömningar, innan det uppstod ett skarpt läge med ett konkursbeslut som behövde fattas med kort varsel. Utskicket i det läget möjliggjorde även för tingsrätterna att kommunicera skrivelsen med Ferdinand Hellers.

Även om kammarrätten skulle anse att det inte ålegat Kronofogden att underrätta tingsrätterna om sin ändrade bedömning av Ferdinand Hellers friställt från enskilda konkurser har skrivelsen skickats med stöd av 7 kap. 3 § KL, inom ramen för myndighetens skyldighet att yttra sig i enskilda konkurser. Kronofogdens yttranden, precis som den aktuella skrivelsen, saknar direkta rättsverkningar för Ferdinand Hellers, även om de kan få betydelse för tingsrätternas beslut.

Ferdinand Hellers anser att överklagandet ska avslås och för bl.a. fram följande.

Kronofogdens skrivelse är ett överklagbart förvaltningsbeslut. Beslutet saknar dock stöd i rättsordningen och det var därför riktigt av förvaltningsrätten att upphäva beslutet. Det finns inte stöd i 7 kap 3 § KL eller i förarbeten att Kronofogden skulle ha rätt att fatta den typ av generella beslut om en konkursförvaltares lämplighet som den fattat avseende honom.

För det fall att kammarrätten skulle finna att Kronofogdens beslut inte strider mot rättsordningen, görs i andra hand gällande att överklagandet ska ogillas på den grunden att det överklagade beslutet ska underkastas normala förutsättningar om ett gynnande förvaltningsrättsligt besluts positiva rättskraft. Kronofogdens beslut om hans lämplighet från år 2004 har vunnit positiv rättskraft och det föreligger inte sådana omständigheter som möjliggör en ändring av det beslutet. Det är samma sak som prövades år 2004 och som nu prövas, det vill säga hans lämplighet som konkursförvaltare. Han bestrider att han har misskött sina uppdrag.

Kronofogden försöker skjuta över den rättsliga prövningen till de allmänna domstolarna. Det är stadgad praxis att en föreslagen konkursförvaltare inte har rätt att överklaga en tingsrätts beslut om att utse en annan förvaltare. Efter Högsta förvaltningsrättens dom den 22 juni 2020 i mål nr 2858-19, i vilket ett överklagande av ett beslut från Migrationsverket att avföra en person från listan över lämpliga offentliga biträden avvisades, får det också anses vara högst tveksamt om han har rätt att överklaga en tingsrätts beslut att avföra honom från förvaltarlistorna.

Det hör vidare till saken att sedan det överklagade beslutet fattades, har han endast två gånger blivit föreslagen som konkursförvaltare av tingsrätter som följt listan. Det innebär att han i realiteten har blivit avförd från listorna hos i vart fall vissa tingsrätter. Han har dock inte erhållit något besked om detta, varför han inte heller haft möjlighet att överklaga något sådant beslut.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten konstaterar inledningsvis att det som har prövats i förvaltningsrätten, och som därmed också är föremålet för kammarrättens prövning, är Kronofogdens skrivelse från den 24 juni 2019.

Frågan i målet

Huvudfrågan i målet är om skrivelsen som Kronofogden, i sin egenskap av tillsynsmyndighet, ex officio har skickat till tingsrätterna utgör ett överklagbart förvaltningsbeslut.

Är skrivelsen ett förvaltningsbeslut?

Det är i målet ostridigt att skrivelsen utgör ett förvaltningsbeslut.

Kammarrätten finner inte anledning att göra någon annan bedömning än den som förvaltningsrätten och parterna har gjort. Kronofogdens skrivelse är därmed att anse som ett förvaltningsbeslut.

Är beslutet överklagbart?

Enligt 7 kap. 2 § första stycket KL är det rätten som utser konkursförvaltare.

I 7 kap. 3 § första stycket KL anges att innan rätten utser förvaltare ska tillsynsmyndigheten höras.

Av 7 kap. 29 § KL framgår att tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag inte får överklagas i andra fall än de som avses i 3 kap. 6 § samma lag.

Den första fråga kammarrätten har att ta ställning till är om skrivelsen utgör ett beslut som omfattas av överklagandeförbudet i 7 kap. 29 § KL.

Av handlingarna i målet framgår att Kronofogden på eget initiativ har skickat skrivelsen till tingsrätterna, utan samband med ett enskilt konkursärende, och att den innehåller en sammanfattning av myndighetens granskning av nio konkurser där Ferdinand Hellers varit konkursförvaltare. Av skrivelsen framgår bl.a. att den har upprättats för att underlätta vid kommande höranden från tingsrätterna enligt 7 kap. 3 § KL. Vidare anges att Kronofogden vid framtida höranden kommer att hänvisa till skrivelsen för det fall den avstyrker att Ferdinand Hellers förordnas till förvaltare.

Enligt kammarrätten framgår det tydligt att Kronofogden upprättat skrivelsen i syfte att den ska användas vid tingsrätternas framtida höranden enligt 7 kap. 3 § KL och att Kronofogden utgår från att sådana höranden kommer att ske. Skrivelsens utgångspunkt är därmed framåtsyftande. Bestämmelsen i 7 kap. 3 § KL anger inte formerna för tingsrättens hörande, förutom att det ska ske innan förvaltare utses. Inte heller förarbetena ger några anvisningar om de närmare formerna för hörandet, även om lagstiftaren tycks ha utgått från att tillsynsmyndigheten alltid ska höras i den enskilda konkursen innan rättens beslut (SOU 2000:62, del 3, s. 333). Kammarrätten bedömer att det ger Kronofogden ett visst utrymme att efter eget skön bestämma de närmare formerna för sitt yttrande. Bestämmelsen hindrar alltså inte att Kronofogden, vid ett enda tillfälle, ger in till tingsrätterna det underlag varpå myndigheten vid framtida höranden grundar ett eventuellt avstyrkande av Ferdinand Hellers som förvaltare. Bestämmelsen innehåller emellertid rena förfaranderegler för att utse konkursförvaltare, inte några materiella regler (prop. 1986/87:90 s. 256 f.). Det innebär att även om skrivelsen kan anses ha skickats inom ramen för det hörande som föreskrivs i 7 kap. 3 § KL och därmed ha stöd i rättsordningen, kan den inte anses utgöra ett beslut enligt KL. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att överklagandeförbudet i 7 kap. 29 § KL inte är tillämpligt.

Frågan om överklagbarhet ska därför prövas utifrån de allmänna regler för överklagbarhet som har utvecklats i rättspraxis.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolen ska frågan om ett beslut är överklagbart inte avgöras i förhållande till beslutets adressat. Prövningen avser i stället om beslutet till sin karaktär är sådant att det bör kunna angripas. Endast beslut som har eller är ägnade att få en påvisbar effekt för den som berörs av beslutet tillerkänns överklagbarhet. Avgörande för om en myndighets dokumenterade ställningstagande, oavsett hur det har rubricerats, utgör ett överklagbart beslut är således vilka faktiska verkningar det får för den som berörs av det. Förvaltningsbeslut får regelmässigt konsekvenser i skilda avseenden och i olika utsträckningar för enskilda. Det måste då vara fråga om en påverkan av tillräckligt kvalificerat slag för att beslutet ska vara överklagbart. Det ska göras en objektiv bedömning av om ett beslut av ett visst slag typiskt sett medför att kravet på påverkan är uppfyllt. Bedömningen ska alltså inte göras utifrån konsekvenserna i det specifika fallet (HFD 2019 ref. 21, p. 34–36).

Frågan är därmed om Kronofogdens beslut har sådan karaktär att det, vid en objektiv bedömning, typiskt sett medför att kravet på påverkan är uppfyllt.

Det kan få betydande konsekvenser för en konkursförvaltare om Kronofogden, i sin egenskap av tillsynsmyndighet, i en skrivelse till tingsrätterna redogör för sina iakttagelser och slutsatser efter att ha granskat ett antal konkurser som konkursförvaltaren har hanterat. Som framgått ovan, bedömer kammarrätten att skrivelsen har skickats inom ramen för tingsrätternas hörande av Kronofogden enligt 7 kap. 3 § KL.

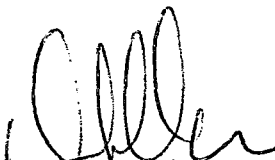
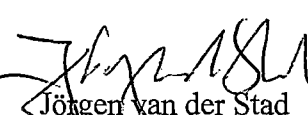
Det är tingsrätten som beslutar vem som ska förordnas till konkursförvaltare och prövar därvid varje enskilt fall för sig. Till förvaltare ska utses en person som är lämplig med hänsyn till de särskilda förhållandena i den aktuella konkursen. Tingsrätten är obunden av varje personförslag och av att den föreslagna personen finns upptagen i en s.k. förvaltarlista (NJA 2007 s. 471).

Tingsrätten är inte heller bunden av Kronofogdens inställning vid ett hörande enligt 7 kap. 3 § KL. Av förarbetena framgår att Kronofogden ska höras i egenskap av tillsynsmyndighet men inte har något bestämmande inflytande. Om myndigheten motsätter sig att en viss person förordnas till förvaltare är tingsrätten oförhindrad att pröva skälen för en sådan ståndpunkt. Det är tyngden i myndighetens skäl som avgör och någon vetorätt för myndigheten är inte avsedd (prop. 1986/87:90 s. 256 och prop. 1988/89:31 s. 9 f.). Den omständigheten att vissa tingsrätter i praktiken ger myndighetens yttrande en särskild tyngd vid utseendet av konkursförvaltare, förtar inte yttrandenas karaktär av icke bindande beslutsunderlag. Att Kronofogden vid tingsrättens hörande avstyrker en person som förvaltare, utesluter alltså inte personen från att förordnas som förvaltare. Denne kan förordnas på förslag från t.ex. gäldenären. Tingsrätten kan också göra bedömningen att den person som Kronofogden avstyrkt är den som är mest lämplig med hänsyn till de särskilda förhållandena i den specifika konkursen.

I motsats till situationer där ett kommunikationskrav ställts upp av säkerhetsskäl till förmån för part är det vid ett hörande enligt 7 kap. 3 § KL fråga om att tillföra ett statligt organ, dvs. tingsrätten, kunskaper och erfarenheter från ett annat statligt organ, dvs. Kronofogden (SOU 2000:62, del 3, s. 334). Skrivelsen är därmed till sin karaktär att betrakta som endast en del av tingsrättens underlag vid framtida beslut om förordnande av konkursförvaltare. Enligt kammarrätten kan skrivelsen inte heller anses ha utformats på ett sådant sätt att den är ägnad att uppfattas som bindande (HFD 2020 ref. 12, p. 40). Dess icke bindande karaktär framgår tydligt genom hänvisningen till 7 kap. 3 § KL och uttrycket ”för det fall det fall det avstyrks att Ferdinand Hellers förordnas till förvaltare”. Skrivelsen kan närmast betraktas som ett besked över hur Kronofogden framgent avser att besvara tingsrätterna och skälen härför i de fall det avstyrks att Ferdinand Hellers förordnas till förvaltare. Ett sådant beslut kan enligt kammarrättens

mening inte anses ha en sådan påverkan av tillräckligt kvalificerat slag som krävs för att det ska kunna överklagas. Det innebär att Kronofogdens beslut i form av skrivelsen inte är överklagbar och att förvaltningsrätten skulle ha avvisat överklagandet. Kronofogdens överklagande ska därmed bifallas och förvaltningsrättens dom undanröjas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

		
Magnus Schultzberg kammarrättsråd ordförande	Jörgen van der Stad kammarrättsråd	Ylva Börjesson kammarrättsråd referent

Jesper Lublin
fiskal
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 13

DOM
2020-03-12
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16692-19

KLAGANDE

Ferdinand Hellers

Ombud: Advokat Olof Kullinger
Advokatfirman NORDIA KB
Box 70389
107 24 Stockholm

MOTPART

Kronofogdemyndigheten
Juristteam Sundbyberg Norr
106 65 Stockholm

SAKEN

Fråga om överklagbarhet

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet.

Dok.Id 1171715

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd22.fst@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	-	måndag-fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Den 24 juni 2019 skickade Kronofogdemyndigheten, i egenskap av tillsynsmyndighet i konkurser, ut två handlingar till samtliga tingsrätter i Stockholms län. Handlingarna har överskrifterna Skrivelse respektive Följebrev och rör myndighetens granskning av Ferdinand Hellers konkursförvaltning. Av följbrevet framgår att syftet med skrivelsen är att informera tingsrätterna om att tillsynsmyndigheten inte längre anser att Ferdinand Hellers uppfyller konkurslagens (1987:672) krav på den som kan komma ifråga för konkursförvaltaruppdrag. Det anges även att tillsynsmyndigheten vid kommande höranden enligt 7 kap. 3 § konkurslagen kommer att hänvisa till skrivelsen i de fall de avstyrker att Ferdinand Hellers förordnas till förvaltare. I skrivelsen anges att tillsynsmyndigheten anser att Ferdinand Hellers har åsidosatt sina skyldigheter som konkursförvaltare och därmed inte längre uppfyller de lämplighetskrav som ställs i konkurslagen.

YRKANDEN M.M.

Ferdinand Hellers yrkar att skrivelsen och följbrevet ska upphävas. Till stöd för sina yrkanden anför Ferdinand Hellers i huvudsak följande. Skrivelsen och följbrevet är ett överklagbart förvaltningsrättsligt beslut. Kronofogdemyndighetens agerande strider mot legalitetsprincipen och myndigheten har genom sitt förfarande gått utöver sina befogenheter. Han bestrider vidare att han inte längre skulle vara lämplig att förordnas som konkursförvaltare.

Kronofogdemyndigheten anser att överklagandet ska avvisas och anför i huvudsak följande. Skrivelsen utgör inte något överklagbart beslut. För det fall att förvaltningsrätten anser att Kronofogdemyndighetens skrivelse till

tingsrätterna utgör ett beslut, så får det ändå inte överklagas enligt 7 kap. 29 § konkurslagen. Skrivelsen kan inte heller överklagas på annan grund.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgör skrivelsen och följbrevet ett förvaltningsbeslut?

Ferdinand Hellers anför att skrivelsen och följbrevet är ett förvaltningsrättsligt beslut. Kronofogdemyndigheten menar däremot att det inte föreligger något överklagbart beslut utan att skrivelsen och följbrevet ingår i Kronofogdemyndighetens upplysningsskyldighet avseende att förse tingsrätten med underlag i sitt beslut i frågan.

Kännetecknande för ett förvaltningsbeslut är att det innefattar ett uttalande varigenom en myndighet vill påverka andra förvaltningsorgans eller enskildas handlande (se exempelvis RÅ 2004 ref. 8 och HFD 2018 ref. 23). Ett beslut innefattar därför regelmässigt ett uttalande från en myndighet som är avsett att ha vissa verkningar för den som beslutet är riktat mot (jfr prop. 2016/17:180 s. 24). Frågan om ett beslut föreligger eller inte avgörs av uttalandets syfte och innehåll, inte av dess yttre form.

Förvaltningsrätten anser att skrivelsen och följbrevet ger mycket tydligt uttryck för tillsynsmyndighetens uppfattning avseende Ferdinand Hellers lämplighet som konkursförvaltare. Domstolen bedömer därför att syftet är att påverka rättens handlande vid beslut om förordnande av konkursförvaltare. Skrivelsen och följbrevet har därför sådant syfte och innehåll att de enligt domstolens mening är att anse som ett förvaltningsbeslut. Vad Kronofogdemyndigheten anført om att skrivelsen är en följd av myndighetens upplysningsskyldighet och inte är bindande för tingsrätterna medför inte någon annan bedömning.

Är beslutet överklagbart?

Av 7 kap. 29 § konkurslagen framgår att tillsynsmyndighetens beslut enligt samma lag, med vissa undantag som inte är aktuella här, inte får överklagas.

Ferdinand Hellers anför att beslutet trots överklagandeförbudet i konkurslagen ändå är överklagbart. Ett upprätthållande av överklagandeförbudet skulle innebära att han blir rättslös då tingsrättens beslut att utse en annan konkursförvaltare inte är överklagbart för honom. Kronofogdemyndighetens skrivelse och följebrev är en helt annan sak än ett hörande enligt konkurslagen. Detta eftersom myndigheten ex officio kontaktat domstolar i förväg och meddelat att en viss konkursförvaltare inte bör anlitas.

Kronofogdemyndigheten anser att skrivelsen och följebrevet utgör en del av tillsynsmyndighetens yttranden eftersom den granskning som ligger bakom skrivelsen har skett inom ramen för tillsynsmyndighetens skyldigheter enligt konkurslagen. Uttalandet är inte bindande för tingsrätten och det är i stället tingsrättens beslut som får faktiska verkningar för Ferdinand Hellers och som är överklagbart. Kronofogdemyndigheten menar även att det faktum att skrivelsen och följebrevet skickats in fristående från de enskilda konkurserna inte bör leda till någon annan slutsats.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Av 7 kap 3 § konkurslagen framgår att tillsynsmyndigheten ska höras innan rätten utser en konkursförvaltare. Konkurslagens utgångspunkt är därvid att frågan om vem som ska utses till konkursförvaltare ska prövas av rätten i varje särskilt fall (jfr NJA 2007 s.471 och JK:s beslut den 3 juli 2012 Dnr 4697-09-21). Av ordalydelsen i 7 kap. 3 § konkurslagen framgår inte hur ett hörande ska ske. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det inte finns

reglerat i konkurslagen att tillsynsmyndigheten ska yttra sig över en förvaltares lämplighet annat än i det specifika fallet. Även om tillsynsmyndigheten har en skyldighet att redovisa sin inställning till om någon är lämplig som konkursförvaltare eller inte ska detta ske på föreskrivet sätt.

Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att konkurslagen inte ger stöd för Kronofogdemyndighetens agerande att skicka skrivelsen och följbrevet till samtliga tingsrätter i Stockholms län utan att det varit fråga om ett hörande avseende eventuellt förordnande av Ferdinand Hellers som konkursförvaltare i ett särskilt fall. Skrivelsen och följbrevet är därmed, enligt förvaltningsrättens mening, inte att anse som ett beslut enligt konkurslagen. Beslutet omfattas därmed inte heller av överklagandeförbudet i 7 kap. 29 § konkurslagen. Förvaltningsrätten är därmed hänvisad till att pröva skrivelsens och följbrevets överklagbarhet enligt förvaltningslagen och allmänna förvaltningsrättsliga principer.

Enligt 41 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas om det kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Tillsynsmyndighetens yttranden kring en tilltänkt konkursförvaltares lämplighet är inte bindande för tingsrätten. I förarbetena till konkurslagen anges att i det fall tillsynsmyndigheten motsätter sig att en viss person utses till förvaltare så är konkursdomstolen oförhindrad att pröva de skäl som myndigheten åberopar. Någon vetorätt för tillsynsmyndigheten gentemot en viss person har inte varit avsedd (jfr prop. 1986/87:90 s. 256 och prop. 1988/89:31 s. 9). Vidare framhålls att tillsynsmyndighetens inställning inte ska förmodas vara riktig, utan att det är tyngden av de skäl som myndigheten anför som ska vara avgörande (jfr prop. 1988/89:31 s. 9 f.). Tingsrätten har istället att göra en självständig bedömning av vilken person som är lämplig med hänsyn till de särskilda förhållandena i den aktuella konkursen. Rätten är vidare obunden av varje personförslag (jfr NJA 2007 s. 471).

Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att Kronofogdemyndighetens skrivelse och följebrev endast har indirekta verkningar för om Ferdinand Hellers förordnas till konkursförvaltare eller inte. Sådana beslut kan dock ändå tillerkännas överklagbarhet under förutsättning att det kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Med hänsyn till beslutets, dvs. skrivelsens och följebrevets, omfattande innehåll samt syftet med detta, bedömer förvaltningsrätten att beslutet kan antas få sådana indirekta verkningar som påverkar Ferdinand Hellers möjligheter att bli förordnad som konkursförvaltare på ett inte obetydligt sätt. Förvaltningsrätten anser därför att beslutet är överklagbart.

Ska beslutet upphävas?

Av 5 § förvaltningslagen följer att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.

Ferdinand Heller menar att Kronofogdemyndighetens förfarande helt saknar stöd i konkurslagen. Detta eftersom det inte finns någon reglering i konkurslagen för att Kronofogdemyndigheten skulle yttra sig över en konkursförvaltares lämplighet vid annat tillfälle än i det specifika fallet framför rätten. Han anser även att Kronofogdemyndigheten genom sitt agerande har överskridit sin kompetens och brutit mot legalitetsprincipen.

Kronofogdemyndigheten anser inte att myndighetens åtgärder utgör något kompetensöverskridande eller något åsidosättande av legalitetsprincipen utan myndigheten menar att den har såväl en kompetens som en skyldighet att granska konkursförvaltares handläggning av konkurser.

Kronofogdemyndigheten anser att tillsynsansvaret innebär att det även åligger dem att göra en kontinuerlig bedömning av en konkursförvaltares lämplighet för förvaltaruppdrag enligt 7 kap. 1 § konkurslagen.

Myndigheten anför att den därför har agerat inom ramen för sin granskningsskyldighet som tillsynsmyndighet och gått vidare med en omfattande granskning när de uppmärksammat att Ferdinand Hellers hade brustit i sina uppdrag som konkursförvaltare. Granskningen mynnade ut i bedömningen att Ferdinand Hellers inte längre uppfyller kraven som uppställs i konkurslagen. Myndigheten menar att den därefter har en skyldighet att förmedla sin bedömning vidare till tingsrätten som är beslutsinstans avseende vem som förordnas som förvaltare vid höranden enligt 7 kap. 3 § konkurslagen.

Förvaltningsrätten har tidigare kommit fram till att Kronofogdemyndighetens beslut, dvs. skrivelsen och foljebrevet, inte är ett beslut enligt konkurslagen. Av utredningen framkommer inte heller att något annat rättsligt stöd för åtgärden skulle föreligga. Att myndigheten i egenskap av tillsynsmyndighet har ett granskningsansvar avseende handläggning av konkurser samt en skyldighet att efter tingsrättens hörande i ett visst fall yttra sig över en konkursförvaltares lämplighet medför enligt förvaltningsrättens mening inte att Kronofogdemyndigheten har stöd för att generellt förmedla sin bedömning avseende en viss enskild konkursförvaltare. Förvaltningsrätten anser därför att Kronofogdemyndigheten, genom att ex officio lämna in skrivelsen och foljebrevet till tingsrätterna i Stockholms län, har gått utöver vad som innefattas i myndighetens uppgift som tillsynsmyndighet.

Kronofogdemyndigheten anför vidare att den, med hänsyn till att myndighetens tidigare förmedlade bedömning om att Ferdinand Hellers uppfyllt de krav som uppställs på konkursförvaltare enligt konkurslagen har ändrats, anser att det var nödvändigt att tingsrätterna fick kännedom om de omständigheter som ligger bakom den förändrade bedömningen.

Av utredningen framkommer att det vid de flesta tingsrätter förekommer s.k. konkursförvaltarlistor. Dessa listor, och dess rättsliga betydelse, omnämns bl.a. i praxis (se exempelvis NJA 1981 s. 764 samt NJA 2007 s. 471). På dessa listor upptas personer som tillsynsmyndigheten bedömt lämpliga som konkursförvaltare. Listorna saknar dock särskilt stöd i konkurslagen och har enligt praxis inte någon annan rättslig betydelse än att konkursdomstolen inte behöver bereda tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig i ett enskilt fall där rätten till konkursförvaltare utser en person som är upptagen på listan. Förvaltningsrätten konstaterar vidare att tillsynsmyndigheten inom ramen för sitt tillsynsansvar har möjlighet att begära att en konkursförvaltare ska entledigas om denne inte anses vara lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget, 7 kap 5 § andra stycket konkurslagen. Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att den omständigheten att tingsrätterna använder sig av förvaltarlistor och att Kronofogdemyndigheten behöver förhålla sig till detta inte medför någon annan bedömning.

Sammanfattningsvis har förvaltningsrätten således kommit fram till att skrivelsen och foljebrevet utgör ett överklagbart förvaltningsbeslut. Beslutet har dock inte fattats med stöd av konkurslagstiftningen och har därför inte stöd i rättsordningen enligt 5 § förvaltningslagen. Eftersom myndigheten inte haft rätt att fatta beslutet ska det därmed undanröjas (HFD 2018 ref. 23). Överklagandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-01).

Petra Andersson

Rådman

Nämndemännen Aso Garmiani, Bengt Johansson och Kristina Henriksson har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Emilia Gustafson har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.